

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____

О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМПАРАТИВНЕ МОВОЗНАВСТВО**

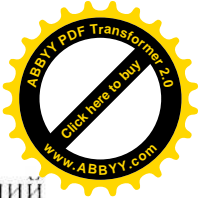
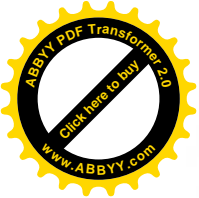
Ступінь магістра

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 «Філологія»

035.01 Українська мова та література

освітня програма Українська мова і література

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

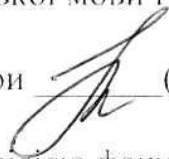
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Корнієнко Ірина Анатоліївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент;

Рускуліє Лілія Володимирівна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат педагогічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № від «27» серпня 2019 року

Завідувачка кафедри української мови і літератури (Рускуліє Л.В.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією факультету педагогіки та психології

Протокол № від «27» серпня 2019 року

Голова навчально-методичної комісії (Чугуєва І. Є.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол № від «27» серпня 2019 року

Голова навчально-методичної комісії університету (Кузнецова О. А.)

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Компаративне мовознавство» складена Корнієнко І.А. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 «Філологія» 035.01 Українська мова і література.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історія, основні напрями та проблеми компаративного мовознавства.

Міждисциплінарні зв'язки: предмет тісно пов'язаний із такими дисциплінами: «Сучасна українська літературна мова», «Історія мови», «Філософія», «Історія», «Літературознавство», «Психологія», «Антропологія», «Психолінгвістика», «Етнолінгвістика», «Лінгвокультурологія», «Комунікативна лінгвістика», «Когнітивна лінгвістика», «Семіотика» тощо.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

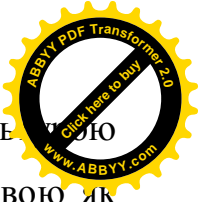
1.1. **Мета** курсу полягає в поглибленому вивченні теорії компаративістики та методів проведення порівняльних типологічних досліджень; ознайомленні з основами опису, особливостями мов та їх специфічних характеристик.

1.2. **Завдання** курсу – ознайомити студентів з історією розвитку порівняльно-історичної лінгвістики; контрастивними дослідженнями сучасних мов: лексичної, морфологічної та синтаксичної систем української та інших мов; виробити вміння виконувати типологічний аналіз відрізків мовлення української та інших мов.

1.3. У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальнопредметні:

знання історії світового й українського мовознавства; проблематики сучасного мовознавства; знакової теорії мови; структури мовної системи; чинників мовного розвитку; методів і прийомів вивчення й опису мов; вміння використовувати наукову, довідкову, методичну літературу з мови; володіння навичками бібліографічного розшуку; знання основних бібліографічних пошукових систем, володіння прийомами бібліографічного опису різних джерел; сучасними методами і прийомами опрацювання інформації в галузі професійної діяльності; вміння застосовувати досягнення національної та світової культури у вирішенні

часних професійних та життєвих завдань; володіння розвиненою культурою мислення, вміння ясно й логічно висловлювати свої думки; володіння мовою як пізнавальним знаряддям кодування та трансформації знань; володіння всіма видами мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, письмо, аудіювання) на базі достатнього обсягу знань із фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства; вміння та навички здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою; володіння навичками наукової організації праці.

II. Фахові: вміння давати оцінку основним здобуткам та досягненням світового й українського мовознавства; характеризувати теоретичні положення різних лінгвістичних концепцій мовознавців; аналізувати сучасні лінгвістичні теорії, володіння сучасною мовознавчою термінологією; вміння здійснювати порівняльні дослідження структурних і функціональних властивостей мов незалежно від характеру генетичних відношень між ними; вміння аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; володіння основами когнітивно-культурологічного підходу до аналізу мовних явищ; вміння критичного осмислення наукових поглядів до класифікації мов та їхніх типологічних ознак; володіння прийомами компонентного, структурного, функціонального та лінгвістичного аналізу мовних явищ.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин / 5 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Виникнення компаративістики. Індоевропейістика. Германістика. Романістика. Славістика.

Тема 1. Становлення індоевропейістики. Виникнення германістики. Зародження й розвиток романістики. Формування романських мов. Проблема методу мовознавства і питання періодизації порівняльно-історичного мовознавства. Передвісники порівняльно-історичного мовознавства.

Тема 2. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грімм, О. Востоков – основоположники нового напрямку мовознавства XIX ст. Становлення славістики. Місце В. фон Гумбольдта в історії світового мовознавства.

Кредит 2. Натуралізм. Психологізм. Молодограматизм.

Тема 1. Становлення натуралізму й психологізму. Філософія мови В. Вундта. Натуралістичний (біологічний) напрям у порівняльно-історичному мовознавстві.

психологічний напрям. Г. Штентайль як один із засновників лінгвістики та психологізму. Лінгвістично-філософські погляди О. Потебні.

Тема 2. Молодограматизм. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа.

Кредит 3. Критика молодогограматизму. Соціологізм. Неолінгвістика.

Тема 1. Критика молодогограматизму. Школа естетичного ідеалізму К. Фосслера. Неолінгвістика.

Тема 2. Соціологізм. Неолінгвістика. Внесок Ф.де Соссюра в історію мовознавства.

Кредит 4. Компаративістика ХХ-ХХІ століть.

Тема 1. Основні напрями компаративного мовознавства ХХ ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматики Н. Хомського.

Тема 2. Основні напрями компаративного мовознавства ХХІ ст.

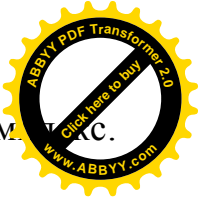
Кредит 5. Компаративний аналіз мов.

Тема 1. Порівняльний аналіз текстового матеріалу.

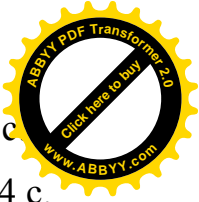
3. Рекомендована література

Базова

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної генології: навчальний посібник. К. : Видавничий центр «Академія», 2006. 248 с.
3. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень: підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2008. 240 с.
4. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства: навчальний посібник. К. : Вища школа, 1991. 231 с.
5. Білецький А.О. Про мову і мовознавство: Навчальний посібник для студентів. К. : «АртЕк», 1996. 224 с.
6. Гайдаєнко І.В. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Загальне мовознавство» (Структуральні школи): Херсон : ХДУ, 2003. 43 с.

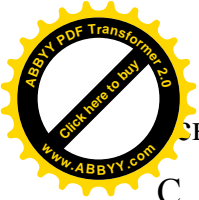
7. Гайдаєнко І.В. «Загальне мовознавство» – навчально-методичний комплекс. Херсон : ХДУ, 2018. 75 с.
8. Довбня Л., Товкало Т. Історія українського мовознавства: навчальний посібник в іменах. Переяслав-Хмельницький, 2018. 171 с.
9. Дорошенко С.І. Загальне мовознавство: навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 288 с.
10. Зеленько А. С. До питання про становлення лінгвістичного детермінізму (від структурної до когнітивної семантики). Луганськ : Альма-матер, 1999. 71.
11. Зеленько А. С. З історії лінгвістичних вчень. Луганськ : Альма-матер, 2002. 226 с.
12. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних вчень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: посібник. Луганськ : Альма-матер, 2002. 283 с.
13. Зеленько А.С. Загальне мовознавство : навчальний посібник. К. : Знання, 2011. 380 с.
14. Іванова Л.П. Курс лекцій по общему языкознанию. К. : Освіта України, 2006. 312 с.
15. Кириченко Г. С., Кириченко С. В., Супрун А.П. Нариси загального мовознавства: у 2 ч.: навч. посібник /За ред. А. П. Супрун. К. : Ін Юре, 2008. Ч. 1. 168 с.
16. Кириченко Г. С., Кириченко С. В., Супрун А.П. Нариси загального мовознавства: у 2 ч.: навч. посібник /За ред. А. П. Супрун. К. : Ін Юре, 2008. Ч. 2. 224 с.
17. Ковалик І. І., Самійленко С.П. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичної думки. К. : Вища школа, 1985. 215 с.
18. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Підручник. К. : Академія, 2010. 464 с.
19. Маслова В.А. Введение в когнитивную лингвистику: Учебное пособие. Москва : Флинта, 2004. 255 с.
20. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.
21. Семчинський С. В. Загальне мовознавство: підручник для студентів філологічних факультетів університетів. К. : АТ «ОКО», 1996. 416 с.

22. Семчинський С. В. Загальне мовознавство. К. : Вища школа, 1988. 328 с.
23. Сосюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики. К. : Наукова думка, 1998. 324 с.
24. Удовиченко Г. М. Загальне мовознавство. Проблеми. Методи. К. : Вища школа, 1994. 235 с.
25. Удовиченко Г. М. Загальні питання мовознавства. К. : Вища школа, 2001. 247 с.

Допоміжна

1. Алпатов В. М. История лингвистических учений. М. : Языки русской культуры, 1999. 240 с.
2. Білецький А. О. Про мову і мовознавство. К. : АртЕк, 1996. 224 с.
3. Гайдаєнко І.В. Дистрибутивний аналіз як метод дескриптивної лінгвістики. Збірник наукових праць «Південний архів». Філологічні науки. Херсон : Вид-во ХДУ, 2003. Вип. XXI. С. 130–133.
4. Гайдаєнко І.В. Наукові засади когнітивної лінгвістики. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика». Збірник наукових праць. Херсон : Вид-во ХДУ, 2006. Вип. IV. С. 292–295.
5. Глущенко В.А. Порівняльно-історичний метод в українському мовознавстві 20-х – 60-х рр. XIX ст. . Наукові праці : науково-методичний журнал. Вип. 260. Т. 272. Філологія. Мовознавство. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім.. Петра Могили, 2016. С. 21–26.
6. Глущенко В.А. Лінгвістичний метод і його структура // Мовознавство. 2010. № 6. С. 32–44.
7. Кочерган М. Мовознавство на сучасному етапі // Дивослово. 2003. № 5. С. 24–29.
8. Мельничук О.С. Методологічні проблеми аналізу співвідношення ідеального і матеріального в сфері мови // Мовознавство. 1987. № 1. С. 3–19.
9. Мельничук О.С. Методологічні пошуки в нових підходах до висвітлення мови // Мовознавство. 1991. № 3. С. 3–11.
10. Мельничук О.С. Мова як суспільне явище і як предмет сучасного мовознавства // Мовознавство. 1997. № 2–3.
11. Олексенко В.П. Мовознавчі погляди І. Огієнка в контексті розвитку української лінгвістичної думки XX сторіччя : Іван Огієнко і сучасна наука та

Світа. Серія філологічна: науковий збірник. Кам'янець-Подільськ, 2016. Вип. 13. С. 150–162.

12.Пентилюк М.І. Методичні рекомендації до курсу «Загальне мовознавство» для студентів. Херсон : ХДПУ, 2001. 17 с.

13.Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф. де Соссюра). Херсон : ХДУ, 2003. 32 с.

14.Потебня О. Мова. Національність. Денаціоналізація. Нью-Йорк, 1992.

15.Радзієвська Т.В. Текст як засіб комунікації. К. : Наукова думка, 1998. 191 с.

16.Русанівський В.М., Тараненко О.О., Широков В.А. Теоретико-лінгвістичні засади та інформаційно-комп'ютерне забезпечення україномовних лінгвістичних інтелектуальних систем // Мовознавство. 1996. № 4–5. с. 3–7.

17.Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 843 с.

18.Сигеда П.І. Розмежування понять «мова» і «мовлення» у мовознавстві // Актуальні проблеми слов'янської філології, 2010. Вип. XXIII. Ч. 1. С.413–429.

19.Тараненко О.О. Полісемічний паралелізм і явище семантичної аналогії. К. : Наукова думка, 1980. 114 с.

20.Тараненко А.А. Языковая семантика в ее динамических аспектах (основные семантические процессы). К. : Наукова думка, 1986.

21.Тараненко О.О. Мовна ситуація та мовна політика в сучасній Україні (на загальнослов'янському тлі) // Мовознавство. 2003. № 2–3. С. 30–55.

22.Тищенко К.М. Лінгвістичний знак як єдність знаків мови і мовлення // Мовознавство. 1989. № 1.

23.Тищенко К.М. Загальна структура лінгвістичних знань // Мовознавство. 1989. № 6. С. 47–52.

24.Ткаченко О.Б. Олександр Савич Мельничук як людина і вчений // Мовознавство. 2001. № 6. С. 4–7.

25.Українська мова: Енциклопедія. Вид. 3-ге, випр. і доп. К. : Видавництво «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана. 2007. 822 с.

Інформаційні ресурси

academia-pc.com.ua

chtyvo.org.ua/authors/Kocherhan.../Vstup_do_movoznavsta.pdf

www.kodges.ru/72537-vvedenie-v-yazykoznanie.html

www.u-ken.ru/.../elektronniy-uchebnik-maslov-vvedenie-v-yazikozn...

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен.

5. Засоби діагностики успішності навчання: комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів з дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (МКР).

Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складати конспект рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал. Завданням підсумкового контролю (МКР) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу з дисципліни.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра української мови і літератури

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ О. А. Кузнецова

27 серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМПАРАТИВНЕ МОВОЗНАВСТВО

Ступінь магістра

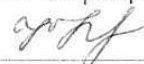
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

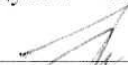
спеціальність 035 «Філологія»

035.01 Українська мова та література

2019 – 2020 навчальний рік

Розробник: Корнієнко Ірина Анатоліївна, доцент кафедри української мови і літератури, кандидат філологічних наук, доцент (Корнієнко І. А.)

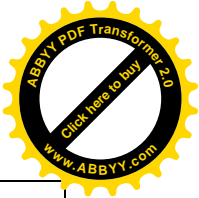
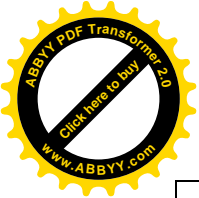
Рускуліс Лілія Володимирівна, завідувач кафедри української мови і літератури, кандидат педагогічних наук (Рускуліс Л. В.)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української мови і літератури

Протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри (Рускуліс Л.В.)

«27» серпня 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Варіативна	
	Спеціальність 035 „Філологія”		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – науковий проєкт / реферат	035.01 Українська мова та література	Рік підготовки:	
		5	5
Загальна кількість годин-150		Семестр	
		9	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,7/2,5 самостійної роботи студента – 4	Ступінь магістра	Лекції	
		16	
		Практичні, семінарські	
		16	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
118			
Вид контролю: Іспит			

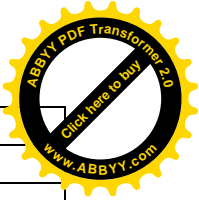
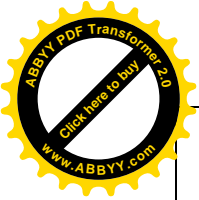
Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 32 год. – аудиторних заняття, 118 год. самостійна робота (21% / 79%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Варіативна	
	Спеціальність 035 „Філологія”		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – науковий проєкт / реферат	035.01 Українська мова та література	Рік підготовки:	
		5	5
Загальна кількість годин-90		Семестр	
		9	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,7/2,5 самостійної роботи студента – 4	Ступінь магістра	Лекції	
		6	
		Практичні, семінарські	
		10	
		Лабораторні	

		Самостійна робота	
		134	
		Вид контролю: Іспит	

Мова навчання – українська.

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 16 год. – аудиторні заняття, 134 год. самостійна робота (11% / 89%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Мета курсу полягає в поглибленому вивченні теорії компаративістики та методів проведення порівняльних типологічних досліджень; ознайомленні з основами опису, особливостями мов та їх специфічних характеристик.

Завдання курсу – ознайомити студентів з історією розвитку порівняльно-історичної лінгвістики; контрастивними дослідженнями сучасних мов: лексичної, морфологічної та синтаксичної систем української та інших мов; виробити уміння виконувати типологічний аналіз відрізків мовлення української та інших мов.

Передумови для вивчення дисципліни: зважаючи на те, що пропонований курс ставить за мету вивчення закономірностей розвитку і функціонування мови в її багатоаспектних зв'язках із людиною, суспільством, історією та культурою, то й пов'язаний він з відповідними навчальними дисциплінами, а саме: «Теоретичні проблеми мовознавства», «Сучасна українська літературна мова», «Історія мови», «Філософія», «Історія», «Літературознавство», «Психологія», «Антропологія», «Семіотика», «Психолінгвістика», «Етнолінгвістика», «Лінгвокультурологія», «Комунікативна лінгвістика», «Когнітивна лінгвістика» тощо.

Робоча програма навчальної дисципліни складається з **5-и кредитів**.

Очікувані результати навчання: рівень знань із загального мовознавства узагальнить дані попередньо вивчених лінгвістичних дисциплін, дасть їм теоретичне обґрунтування, розширить загальнославистичну підготовку словесника.

Згідно з вимогами ОПП студент оволодіває такими *компетентностями*:

I. Загальнопредметні:

знання історії світового й українського мовознавства; проблематики сучасного мовознавства; знакової теорії мови; структури мовної системи; чинників мовного розвитку; методів і прийомів вивчення й опису мов; уміння використовувати наукову, довідкову, методичну літературу з мови; володіння навичками бібліографічного розшуку; знання основних бібліографічних пошукових систем, володіння прийомами бібліографічного опису різних джерел; сучасними методами і прийомами опрацювання інформації в галузі професійної діяльності; уміння застосовувати досягнення національної та світової культури у вирішенні власних професійних та життєвих завдань; володіння розвинутою культурою мислення, уміння ясно й логічно висловлювати свої думки; володіння мовою як пізнавальним знаряддям кодування та трансформації знань; володіння всіма видами мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, письмо, аудіювання) на базі достатнього обсягу знань із фонетики, граматики, лексики, орфографії, пунктуації та лінгвокраїнознавства; вміння та навички здійснювати мовленнєву діяльність, зумовлену комунікативною метою; володіння навичками наукової організації праці.

II. **Фахові:** уміння давати оцінку основним здобуткам та досягненням світового й українського мовознавства; характеризувати теоретичні положення різних лінгвістичних концепцій мовознавців; аналізувати сучасні лінгвістичні теорії, володіння сучасною мовознавчою термінологією; уміння здійснювати порівняльні дослідження структурних і функціональних властивостей мов незалежно від характеру генетичних відношень між ними; уміння аналізувати мовні явища як об'єктивацію багатофакторної діяльності людини; володіння основами когнітивно-культурологічного підходу до аналізу мовних явищ; уміння критичного осмислення наукових поглядів до класифікації мов та їхніх типологічних ознак; володіння прийомами компонентного, структурного, функціонального та лінгвістичного аналізу мовних явищ.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Виникнення компаративістики. Індоевропейстика. Германістика. Романістика. Славістика.

Тема 1. Становлення індоєвропейістики. Виникнення германістики. Зародження й розвиток романістики. Формування романських мов. Проблема методу мовознавства і питання періодизації порівняльно-історичного мовознавства. Передвісники порівняльно-історичного мовознавства.

Тема 2. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грім, О. Востоков – основоположники нового напрямку мовознавства XIX ст. Становлення славістики. Місце В. фон Гумбольдта в історії світового мовознавства.

Кредит 2. Натуралізм. Психологізм. Молодограматизм.

Тема 3. Становлення натуралізму й психологізму. Філософія мови В. Вундта. Натуралістичний (біологічний) напрям у порівняльно-історичному мовознавстві. Психологічний напрям. Г. Штентайль як один із засновників лінгвістичного психологізму. Лінгвістично-філософські погляди О. Потебні.

Тема 4. Молодограматизм. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа.

Кредит 3. Критика молодогограматизму. Соціологізм. Неолінгвістика.

Тема 5. Критика молодогограматизму. Школа естетичного ідеалізму К. Фосслера. Неолінгвістика.

Тема 6. Соціологізм. Неолінгвістика. Внесок Ф. де Соссюра в історію мовознавства.

Кредит 4. Компаративістика XX-XXI століть.

Тема 7. Основні напрями компаративного мовознавства XX ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматика Н. Хомського.

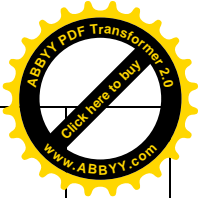
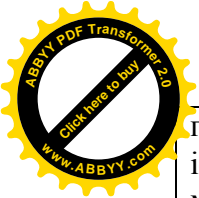
Тема 8. Основні напрями компаративного мовознавства XXI ст.

Кредит 5. Компаративний аналіз мов.

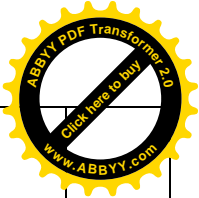
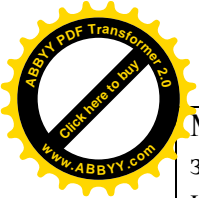
Тема 9. Порівняльний аналіз текстового матеріалу.

4. Структура навчальної дисципліни
Денна форма навчання

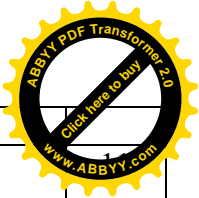
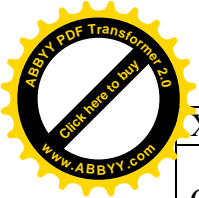
Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Виникнення компаративістики. Індоєвропейістика. Германістика. Романістика. Славістика. Тема 1. Становлення індоєвропейістики. Виникнення германістики. Зародження й розвиток романістики. Формування романських мов. Проблема методу мовознавства і питання періодизації	15	2	2			11

порівняльно-історичного мовознавства. Передвісники порівняльно-історичного мовознавства.						
Тема 2. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грімм, О. Востоков – основоположники нового напрямку мовознавства XIX ст. Становлення славістики. Місце В. фон Гумбольдта в історії світового мовознавства.	15	2	2			11
Усього:	30	4	4			22
Кредит 2. Натуралізм. Психологізм. Молодограматизм. Тема 3. Становлення натуралізму й психологізму. Філософія мови В. Вундта. Натуралістичний (біологічний) напрям у порівняльно-історичному мовознавстві. Психологічний напрям. Г. Штентайль як один із засновників лінгвістичного психологізму. Лінгвістично-філософські погляди О. Потебні.	15	2	1			12
Тема 4.	15	2	1			12

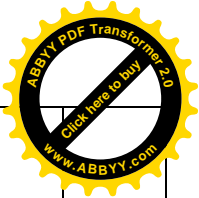
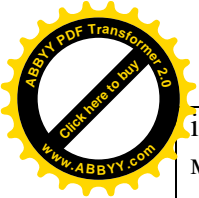
Молодограмати зм. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа.						
Усього:	30	4	2			24
Кредит 3. Критика молодограмати зму. Соціологізм. Неолінгвістика	15	2	2			11
Тема 5. Критика молодограматизму. Школа естетичного ідеалізму К. Фосслера. Неолінгвістика.						
Тема 6. Соціологізм. Неолінгвістика. Внесок Ф. де Соссюра в історію мовознавства.	15	2	2			11
Усього:	30	4	4			22
Кредит 4. Компаративістика XX-XXI століть.						
Тема 7. Основні напрями компаративного мовознавства XX ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматика Н.	15	2	2			11

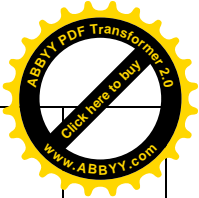
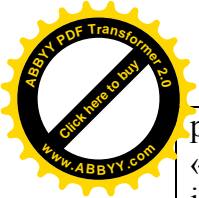
Хомського.						
Тема 8. Основні напрями компаративного мовознавства XXI ст.	15	2	2			
Усього:	30	4	4			22
Кредит 5. Компаративний аналіз мов. Тема 9. Порівняльний аналіз тестового матеріалу.	30		2			28
Усього:	30		2			28
Усього:	150	16	16			118

Заочна форма навчання

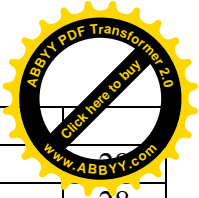
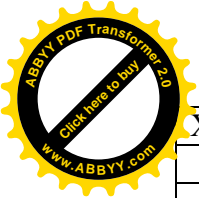
Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		л	П	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Виникнення компаративістики. Індоевропейістика. Германістика. Романістика. Славістика. Тема 1. Становлення індоевропейістики. Виникнення германістики. Зародження й розвиток романістики. Формування романських мов. Проблема методу мовознавства і питання періодизації порівняльно-історичного мовознавства. Передвісники порівняльно-	15	1	1			13

історичного мовознавства.						
Тема 2. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грімм, О. Востоков – основоположник и нового напрямую мовознавства XIX ст. Становлення славістики. Місце В. фон Гумбольдта в історії світового мовознавства.	15	1	1			13
Усього:	30	2	2			26
Кредит 2. Натуралізм. Психологізм. Молодограматизм. Тема 1. Становлення натуралізму й психологізму. Філософія мови В. Вундта. Натуралістичний (біологічний) напрям у порівняльно-історичному мовознавстві. Психологічний напрям. Г. Штентайль як один із засновників лінгвістичного психологізму. Лінгвістично-філософські погляди О. Потебні.	15	1	1			13
Тема 2. Молодограматизм. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і	15	1	1			13

речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа.						
Усього:	30	2	2			26
Кредит 3. Критика молодого грамати зму. Соціологізм. Неолінгвістика. Тема 1. Критика молодого грамати зму. Школа естетичного ідеалізму К. Фосслера. Неолінгвістика.	15	1	1			13
Тема 2. Соціологізм. Неолінгвістика. Внесок Ф. де Соссюра в історію мовознавства.	15	1	1			13
Усього:	30	2	2			26
Кредит 4. Компаративістика XX-XXI століть.						
Тема 1. Основні напрями компаративного мовознавства XX ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматика Н. Хомського.	15		1			14
Тема 2. Основні напрями компаративного мовознавства	15		1			14

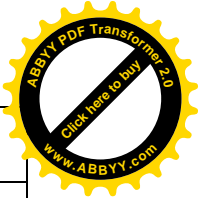
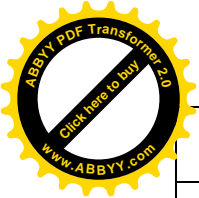
XXI ст.					
Усього:	30		2		
Кредит 5.	30		2		28
Компаративний аналіз мов.					
Тема 1.					
Порівняльний аналіз текстового матеріалу.					
Усього:	30		2		28
Усього:	150	6	10		134

5. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Виникнення компаративістики. Індоевропеїстика. Германістика. Романістика. Славістика.</i>		
1.	Тема 1. Становлення індоевропеїстики. Виникнення германістики. Зародження й розвиток романістики.	2
2.	Тема 2. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грім, О. Востоков – основоположники нового напрямку мовознавства XIX ст. Становлення славістики. Місце В. фон Гумбольдта в історії світового мовознавства.	2
<i>Кредит 2. Натуралізм. Психологізм. Молодограматизм.</i>		
3.	Тема 3. Становлення натуралізму й психологізму. Філософія мови В. Вундта	2
4.	Тема 4. Молодограматизм. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа.	2
<i>Кредит 3. Критика молодогограматизму. Соціологізм. Неолінгвістика</i>		
5.	Тема 5. Критика молодогограматизму. Школа естетичного ідеалізму К. Фосслера. Неолінгвістика	2
6.	Тема 6. Соціологізм. Неолінгвістика. Внесок Ф. де Соссюра в історію мовознавства.	2
<i>Кредит 4. Компаративістика XX-XXI століть.</i>		
7.	Тема 7. Основні напрями компаративного мовознавства XX ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматика Н. Хомського.	2
8.	Тема 8. Основні напрями компаративного мовознавства XXI ст.	2
	Разом:	16

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Виникнення компаративістики. Індоевропеїстика. Германістика. Романістика. Славістика.</i>		
1.	Тема 1. Становлення індоевропеїстики. Виникнення германістики. Зародження й розвиток романістики.	1
2.	Тема 2. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грім, О. Востоков – основоположники нового напрямку мовознавства XIX ст.	1

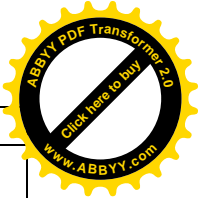
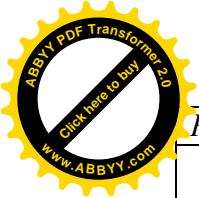
	Становлення славістики. Місце В. фон Гумбольдта в історії світового мовознавства.	
<i>Кредит 2. Натуралізм. Психологізм. Молодограматизм.</i>		
3.	Тема 3. Становлення натуралізму й психологізму. Філософія мови В. Вундта	1
4.	Тема 4. Молодограматизм. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа.	1
<i>Кредит 3. Критика молодогограматизму. Соціологізм. Неолінгвістика</i>		
5.	Тема 5. Критика молодогограматизму. Школа естетичного ідеалізму К. Фосслера. Неолінгвістика	1
6.	Тема 6. Соціологізм. Неолінгвістика. Внесок Ф.де Соссюра в історію мовознавства.	1
Разом:		6

6. Теми практичних занять Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Виникнення компаративістики. Індоевропейістика. Германістика. Романістика. Славістика.</i>		
1.	Тема 1. Становлення індоевропейістики. Виникнення германістики. Зародження й розвиток романістики.	2
2.	Тема 2. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грімм, О. Востоков – основоположники нового напрямку мовознавства XIX ст. Становлення славістики. Місце В. фон Гумбольдта в історії світового мовознавства.	2
<i>Кредит 2. Натуралізм. Психологізм. Молодограматизм.</i>		
3.	Тема 3. Становлення натуралізму й психологізму. Філософія мови В. Вундта	1
4.	Тема 4. Молодограматизм. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа.	1
<i>Кредит 3. Критика молодогограматизму. Соціологізм. Неолінгвістика</i>		
5.	Тема 5. Критика молодогограматизму. Школа естетичного ідеалізму К. Фосслера. Неолінгвістика	2
6.	Тема 6. Соціологізм. Неолінгвістика. Внесок Ф.де Соссюра в історію мовознавства.	2
<i>Кредит 4. Компаративістика XX-XXI століть.</i>		
7.	Тема 7. Основні напрями компаративного мовознавства XX ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматики Н. Хомського.	2
8.	Тема 8. Основні напрями компаративного мовознавства XXI ст.	2
<i>Кредит 5. Компаративний аналіз мов.</i>		
9.	Тема 9. Порівняльний аналіз текстового матеріалу.	2
Разом:		16

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Виникнення компаративістики. Індоевропейістика. Германістика.</i>		

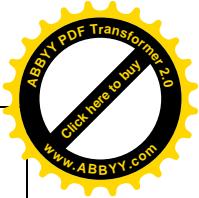
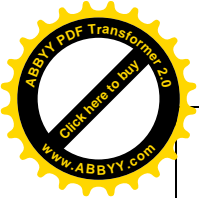

Романістика. Славістика.

1.	Тема 1. Становлення індоєвропейістики. Виникнення германістики. Зародження й розвиток романістики.	1
2.	Тема 2. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грім, О. Востоков – основоположники нового напрямку мовознавства XIX ст. Становлення славістики. Місце В. фон Гумбольдта в історії світового мовознавства.	1
<i>Кредит 2. Натуралізм. Психологізм. Молодограматизм.</i>		
3.	Тема 3. Становлення натуралізму й психологізму. Філософія мови В. Вундта	1
4.	Тема 4. Молодограматизм. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа.	1
<i>Кредит 3. Критика молодогограматизму. Соціологізм. Неолінгвістика</i>		
5.	Тема 5. Критика молодогограматизму. Школа естетичного ідеалізму К. Фосслера. Неолінгвістика	1
6.	Тема 6. Соціологізм. Неолінгвістика. Внесок Ф.де Соссюра в історію мовознавства.	1
<i>Кредит 4. Компаративістика XX-XXI століть.</i>		
7.	Тема 7. Основні напрями компаративного мовознавства XX ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматики Н. Хомського.	1
8.	Тема 8. Основні напрями компаративного мовознавства XXI ст.	1
<i>Кредит 5. Компаративний аналіз мов.</i>		
9.	Тема 9. Порівняльний аналіз текстового матеріалу.	2
Разом:		10

7. Самостійна робота
Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Виникнення компаративістики. Індоєвропейістика. Германістика. Романістика. Славістика.</i>		
1.	Тема 1. Становлення індоєвропейістики. Виникнення германістики. Зародження й розвиток романістики.	11
2.	Тема 2. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грім, О. Востоков – основоположники нового напрямку мовознавства XIX ст. Становлення славістики. Місце В. фон Гумбольдта в історії світового мовознавства.	11
<i>Кредит 2. Натуралізм. Психологізм. Молодограматизм.</i>		
3.	Тема 3. Становлення натуралізму й психологізму. Філософія мови В. Вундта	12
4.	Тема 4. Молодограматизм. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа.	12
<i>Кредит 3. Критика молодогограматизму. Соціологізм. Неолінгвістика</i>		
5.	Тема 5. Критика молодогограматизму. Школа естетичного ідеалізму К. Фосслера. Неолінгвістика	11
6.	Тема 6. Соціологізм. Неолінгвістика. Внесок Ф.де Соссюра в історію мовознавства.	11
<i>Кредит 4. Компаративістика XX-XXI століть.</i>		

7.	Тема 7. Основні напрями компаративного мовознавства ХХ ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматики Н. Хомського.	11
8.	Тема 8. Основні напрями компаративного мовознавства ХХІ ст.	11
<i>Кредит 5. Компаративний аналіз мов.</i>		
5.	Тема 9. Порівняльний аналіз текстового матеріалу.	28
Разом:		118

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1. Виникнення компаративістики. Індоевропейістика. Германістика. Романістика. Славістика.</i>		
1.	Тема 1. Становлення індоевропейістики. Виникнення германістики. Зародження й розвиток романістики.	13
2.	Тема 2. Ф. Бопп, Р. Раск, Я. Грім, О. Востоков – основоположники нового напрямку мовознавства ХІХ ст. Становлення славістики. Місце В. фон Гумбольдта в історії світового мовознавства.	13
<i>Кредит 2. Натуралізм. Психологізм. Молодограматизм.</i>		
3.	Тема 3. Становлення натуралізму й психологізму. Філософія мови В. Вундта	13
4.	Тема 4. Молодограматизм. Історико-культурні течії в мовознавстві (Школа «Слів і речей», Школа «Естетичного ідеалізму», Неолінгвістика). І. Бодуен де Куртене і Казанська лінгвістична школа.	13
<i>Кредит 3. Критика молодогограматизму. Соціологізм. Неолінгвістика</i>		
5.	Тема 5. Критика молодогограматизму. Школа естетичного ідеалізму К. Фосслера. Неолінгвістика	13
6.	Тема 6. Соціологізм. Неолінгвістика. Внесок Ф.де Соссюра в історію мовознавства.	13
<i>Кредит 4. Компаративістика ХХ-ХХІ століть.</i>		
7.	Тема 7. Основні напрями компаративного мовознавства ХХ ст. Структуралізм. Структуральні традиції у мовознавстві. Генеративізм у лінгвістиці. Генеративна граматики Н. Хомського.	14
8.	Тема 8. Основні напрями компаративного мовознавства ХХІ ст.	14
<i>Кредит 5. Компаративний аналіз мов.</i>		
5.	Тема 9. Порівняльний аналіз текстового матеріалу.	28
Разом:		134

9. Індивідуальні навчально-дослідне завдання

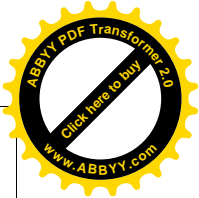
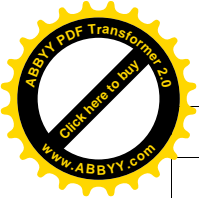
Підготовка проєкту / реферату з актуальних питань компаративного мовознавства
 Основне завдання цього виду діяльності – навчити студентів описувати й аналізувати мовні явища, використовуючи різноманітні наукові джерела.

10. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		

D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, екзамен) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Оцінка «відмінно» виставляється тоді, коли відповідь вважається повною, тобто в ній містяться визначення всіх понять, про які йдеться в питанні, проаналізовано об'єкт аналізу, охарактеризовано його семантичні та структурні ознаки. Відповідь повинна бути чіткою і послідовною, супроводжуватися достатньою кількістю прикладів зі слов'янських мов.

Студенту виставляється *дуже добре* ставиться за виконання 75 % усіх завдань, якщо він у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтовує нескладні висновки.

Студенту виставляється *добре*, якщо студент у достатній мірі оперує навчальним матеріалом, узагальнює окремі факти, формулює та обґрунтовує нескладні висновки; може дати порівняльну характеристику мовних явищ, дає визначення поняттям; самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; встановлює синхронність подій у межах курсу, але допускає несуттєві неточності; незначні мовні огріхи. У ході відповіді він розкриває питання, проте не завжди наводить приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.

Студенту виставляється *достатньо*, якщо він володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, поверхово і фрагментарно або володіє частиною навчального матеріалу, уміє застосовувати знання в стандартних ситуаціях, але порушує послідовність і логічність викладу думок. У відповіді трапляються суттєві мовні помилки.

Оцінка за виконання *індивідуального науково-дослідного завдання, завдань самостійної роботи* виставляється з урахуванням таких параметрів. Кількість балів у кінці **семестру** повинна складати від 250 до 500 балів (за 5 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань

Відповідний **розподіл балів, які отримують студенти за 5 крд.**

***Примітка.** Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

Поточне тестування та самостійна робота					Контрольна робота	Іспит	Накопичувальні бали/ Сума
K1	K2	K3	K4	K5	150	200/40	500/100
30	30	30	30	30			

11. Засоби діагностики

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, реферати, наукові проекти), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

12. Методи навчання

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактів цього матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз, виразне читання текстів; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.).

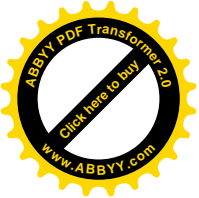
13. Рекомендована література

Базова

26. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
27. Бацевич Ф.С. Вступ до лінгвістичної генології: навчальний посібник. К. : Видавничий центр «Академія», 2006. 248 с.
28. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень: підручник. К. : Видавничий центр «Академія», 2008. 240 с.
29. Бевзенко С.П. Історія українського мовознавства: навчальний посібник. К. : Вища школа, 1991. 231 с.
30. Білецький А.О. Про мову і мовознавство: Навчальний посібник для студентів. К. : «АртЕк», 1996. 224 с.
31. Гайдаєнко І.В. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Загальне мовознавство» (Структуральні школи): Херсон : ХДУ, 2003. 43 с.
32. Гайдаєнко І.В. «Загальне мовознавство» – навчально-методичний комплекс. Херсон : ХДУ, 2018. 75 с.
33. Довбня Л., Товкало Т. Історія українського мовознавства: навчальний посібник в іменах. Переяслав-Хмельницький, 2018. 171 с.
34. Дорошенко С.І. Загальне мовознавство: навчальний посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 288 с.
35. Зеленько А. С. До питання про становлення лінгвістичного детермінізму (від структурної до когнітивної семантики). Луганськ : Альма-матер, 1999. 71.
36. Зеленько А. С. З історії лінгвістичних вчень. Луганськ : Альма-матер, 2002. 226 с.
37. Зеленько А.С. Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних вчень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови: посібник. Луганськ : Альма-матер, 2002. 283 с.
38. Зеленько А.С. Загальне мовознавство : навчальний посібник. К. : Знання, 2011. 380 с.
39. Іванова Л.П. Курс лекцій по общему языкознанию. К. : Освіта України, 2006. 312 с.
40. Кириченко Г. С., Кириченко С. В., Супрун А.П. Нариси загального мовознавства: у 2 ч.: навч. посібник /За ред. А. П. Супрун. К. : Ін Юре, 2008. Ч. 1. 168 с.
41. Кириченко Г. С., Кириченко С. В., Супрун А.П. Нариси загального мовознавства: у 2 ч.: навч. посібник /За ред. А. П. Супрун. К. : Ін Юре, 2008. Ч. 2. 224 с.
42. Ковалик І. І., Самійленко С.П. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичної думки. К. : Вища школа, 1985. 215 с.
43. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Підручник. К. : Академія, 2010. 464 с.
44. Маслова В.А. Введение в когнитивную лингвистику: Учебное пособие. Москва : Флинта, 2004. 255 с.
45. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.
46. Семчинський С. В. Загальне мовознавство: підручник для студентів філологічних факультетів університетів. К. : АТ «ОКО», 1996. 416 с.
47. Семчинський С. В. Загальне мовознавство. К. : Вища школа, 1988. 328 с.
48. Соссюр Ф. де. Курс загальної лінгвістики. К. : Наукова думка, 1998. 324 с.
49. Удовиченко Г. М. Загальне мовознавство. Проблеми. Методи. К. : Вища школа, 1994. 235 с.
50. Удовиченко Г. М. Загальні питання мовознавства. К. : Вища школа, 2001. 247 с.

Допоміжна

26. Алпатов В. М. История лингвистических учений. М. : Языки русской культуры, 1999. 240

27. Білецький А. О. Про мову і мовознавство. К. : АртЕк, 1996. 224 с.
28. Гайдаєнко І.В. Дистрибутивний аналіз як метод дескриптивної лінгвістики. Збірник наукових праць «Південний архів». Філологічні науки. Херсон : Вид-во ХДУ, 2003. Вип. XXI. С. 130–133.
29. Гайдаєнко І.В. Наукові засади когнітивної лінгвістики. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика». Збірник наукових праць. Херсон : Вид-во ХДУ, 2006. Вип. IV. С. 292–295.
30. Глушченко В.А. Порівняльно-історичний метод в українському мовознавстві 20-х – 60-х рр. XIX ст. . Наукові праці : науково-методичний журнал. Вип. 260. Т. 272. Філологія. Мовознавство. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. С. 21–26.
31. Глушченко В.А. Лінгвістичний метод і його структура // Мовознавство. 2010. № 6. С. 32–44.
32. Кочерган М. Мовознавство на сучасному етапі // Дивослово. 2003. № 5. С. 24–29.
33. Мельничук О.С. Методологічні проблеми аналізу співвідношення ідеального і матеріального в сфері мови // Мовознавство. 1987. № 1. С. 3–19.
34. Мельничук О.С. Методологічні пошуки в нових підходах до висвітлення мови // Мовознавство. 1991. № 3. С. 3–11.
35. Мельничук О.С. Мова як суспільне явище і як предмет сучасного мовознавства // Мовознавство. 1997. № 2–3.
36. Олексенко В.П. Мовознавчі погляди І. Огієнка в контексті розвитку української лінгвістичної думки XX сторіччя : Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. Серія філологічна: науковий збірник. Кам'янець-Подільськ, 2016. Вип. 13. С. 150–162.
37. Пентилюк М.І. Методичні рекомендації до курсу «Загальне мовознавство» для студентів. Херсон : ХДПУ, 2001. 17 с.
38. Пентилюк М.І., Гайдаєнко І.В. Методичні розробки з курсу «Загальне мовознавство» (Лінгвістичні концепції Ф. де Соссюра). Херсон : ХДУ, 2003. 32 с.
39. Потєбня О. Мова. Національність. Денаціоналізація. Нью-Йорк, 1992.
40. Радзівєвська Т.В. Текст як засіб комунікації. К. : Наукова думка, 1998. 191 с.
41. Русанівський В.М., Тараненко О.О., Широков В.А. Теоретико-лінгвістичні засади та інформаційно-комп'ютерне забезпечення україномовних лінгвістичних інтелектуальних систем // Мовознавство. 1996. № 4–5. с. 3–7.
42. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 843 с.
43. Сигеда П.І. Розмежування понять «мова» і «мовлення» у мовознавстві // Актуальні проблеми слов'янської філології, 2010. Вип. XXIII. Ч. 1. С.413–429.
44. Тараненко О.О. Полісемічний паралелізм і явище семантичної аналогії. К. : Наукова думка, 1980. 114 с.
45. Тараненко А.А. Языковая семантика в ее динамических аспектах (основные семантические процессы). К. : Наукова думка, 1986.
46. Тараненко О.О. Мовна ситуація та мовна політика в сучасній Україні (на загальнослов'янському тлі) // Мовознавство. 2003. № 2–3. С. 30–55.
47. Тищенко К.М. Лінгвістичний знак як єдність знаків мови і мовлення // Мовознавство. 1989. № 1.
48. Тищенко К.М. Загальна структура лінгвістичних знань // Мовознавство. 1989. № 6. С. 47–52.
49. Ткаченко О.Б. Олександр Савич Мельничук як людина і вчений // Мовознавство. 2001. № 6. С. 4–7.
50. Українська мова: Енциклопедія. Вид. 3-ге, випр. і доп. К. : Видавництво «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана. 2007. 822 с.

14. Інформаційні ресурси

academia-pc.com.ua

chtyvo.org.ua/authors/Kocherhan.../Vstup_do_movoznavsta.pdf

www.kodges.ru/72537-vvedenie-v-yazykoznanie.html

www.u-ken.ru/.../elektronniy-uchebnik-maslov-vvedenie-v-yazykoznanie...